

לקח מהפרשה,

"בגדי קודש הם..." (טז' ד')

אביו של אחד הדרשנים עבד במפעל, וקידש את ה' בכל הליכותיו. כל עובדי המפעל נהגו בו כבוד, התחשבו בדרישותיו וראו בו דוגמה נאותה ליהודי עובד ה'. פעם הגיעה למפעל עובדת חדשה, עובדת זו הייתה לבושה שלא בצניעות. והינה איתרע מזלה ונפגשה אתו במסדרון. מיודענו ביקש ממנה בנועם ובחן שלא להתלבש בצורה כזו, אבל האישה שנמנתה ככל הנראה על הערב רב שעלו לאחרונה לארץ ישראל, הגיבה בעזות: 'מה זה כאן רוסיה? אני לא אתן שירמסו את הדמוקרטיה במפעל!'" - כל אותם גיבויי הבל של טענות הנשמעות במקומות שרוח היהדות רחוקה מהם - היהודי לא הגיב, והמשיך בדרכו כאילו לא אירע דבר. למחרת הטביל את בגדי העבודה שלו בחומץ ונתנם בשקית. כשהגיע למפעל הוציא את הבגדים שכבר היו ספוגים היטב בחומץ ולבשם, והסתובב ליד החדר שבו עובדת האישה הלא צנועה. זו החלה להריח ריח חריף מאוד ליד חדרה, ומיהרה לצאת החוצה כדי לבדוק מה אירע. ואז היא פוגשת ביהודי החמוץ שמבגדיו נדף הריח הנוראי, פתחה האישה בזעקות: 'האם יצאת מדעתך? באיזה בגדים אתה הולך? האיש הגיב רק במילה אחת: 'דמוקרטיה'. יותר מזה לא היה צריך... האישה תפסה בו במקום למה ולמי היו הדברים מכוונים, ולמחרת באה למפעל בבגדים צנועים. (עלינו לשבח)

פינת החלכה

מהלכות בדיקת חמץ

בדיקת חמץ:

- א: צריך לטאטא את הבית לפני הבדיקה.
- ב: אחרי ההכנות, בודקים את החמץ עם נר ביום ראשון בערב משעה 20: 7 (שעון קיץ)
- ג: כל אחד צריך לבדוק בעצמו. מי שלא יכול ימנה שליח שיבדוק עבורו.
- ד: רצוי שבני הבית (האישה והילדים הגדולים) ישתתפו בבדיקה, כדי שתהיה יסודית יותר.
- ה: אין להתחיל ללמוד תורה כשהגיע זמן הבדיקה עד ביצוע הבדיקה.
- ו: אפשר להתפלל ערבית לפני בדיקת חמץ. אך אין לאכול ארוחת ערב משעה 18: 40 (שעון קיץ) עד סיום הבדיקה.
- ז: מי שלא בדק ביום ראשון בערב, יבדוק ביום שני מיד כשיזכור עם נר וברכה. לא בדק עד החג, ישאל רב איך לנהוג.
- ח: מי שמצא חמץ בחג, יכסה אותו במקום שהוא נמצא, וישרוף אותו במוצאי החג.

אופן הבדיקה:

- א: בעל הבית מברך: 'אשר קדשנו במצוותיו וצונו על ביעור חמץ' בנוכחות כל הבודקים כשהנרות דולקים, וכולם מוכנים.
- ב: כולם עונים 'אמן' וכל אחד הולך למקום שצריך לבדוק. אין לדבר בין הברכה לבדיקה.
- ג: צריך להתרכז בבדיקה. אין להתעסק או לדבר תוך כדי הבדיקה בדברים שלא קשורים לבדיקה. רצוי לנתק ולכבות בזמן הבדיקה את כל מכשירי הטלפון הקווי והסלולארי.
- ד: צריך להתרכז במיוחד במקומות שמניחים בהם חמץ: תיקי אוכל, מקרר, המקפיא, המזווה, ארון משקאות, מכונית...
- ה: צריך לבדוק גם בבית הכנסת, במשרדים ובמקומות הלימוד. האחראים יכוונו בברכה בבית גם על יתר המקומות.
- ו: חדרים שמרכזים בהם את החמץ הנמכר לגוי לא צריכים בדיקה, ויש המחמירים למכור את החמץ לגוי לפני זמן בדיקת חמץ, כדי לפטור אותם מבדיקה לכל הדעות.
- ז: יש נוהגים להסתיר לפני הבדיקה 10 חתיכות חמץ, צריך להקפיד על הדברים הבאים:
 - # שהחתיכות יהיו קטנות ועטופות בניילון.
 - # לרשום היכן הוחבאו החתיכות, כדי למנוע אפשרות שלא כולן תמצאנה.
 - # לא נמצאו כל החתיכות בבדיקה, אם היו קטנות, מועיל להן הביטול.

אחרי הבדיקה:

- א: בסיום הבדיקה, מרכזים את כל החמץ למקום שמור שלא יתפזר. אם התפזר חמץ אחרי הבדיקה, צריך לבדוק שוב את הבית.
- ב: מבטלים אותו בנוסח זה: "כל חמירא וחמיעא דאיתא ברשותי, דלא חזיתיה ודלא ביערתיה, יהא בטל כעפרא דארעא". (חמץ ושאר שברשותי, שלא ראיתי ושלא ביערתי, יהא בטל כעפר.)

"ונשא השעיר עליו את כל עוונותם..."

ונשא השעיר עליו זה עשו שנאמר: 'הן עשו אחי איש שעיר' את כל עוונותם, - 'עוונות תם' שנאמר: 'ויעקב איש תם.' (ב"ר) ביום הכיפורים כשאין לשטן רשות לקטרג, יכול הכהן הגדול ללמד זכות על ישראל, ולתת את כל עוונות בני ישראל על ראש 'השעיר' הוא עשו, שהוא הגורם לאיש תם שיחטא. ואפילו כשישראל יושב על אדמתו, הרי הגויים אשר סביבותיהם משפיעים עליהם לרע, וקשה לגור בארץ ולהתנהג כמלאכי מרום, בשעה שהשכנים מתנהגים כפריצי חיות.

(הרב זלמן סורוצקין - עיטורי תורה)

טיפים איך לשרוד את החג בשלום

- א: עשו כל מאמץ לסיים את רוב העבודות, כולל בישול ועריכת שלחן, כבר ביום ראשון. לערב החג השאירו רק את המינימום, כדי שבערב חג תהיו רעננים ושמחים, ותוכלו לארח במאור פנים. החג צורך הרבה אנרגיות אין 'לגמור את הכוח' לפני החג ולהיות 'הרוגים' בחג.
- ב: היו מוכנים נפשית ורגשית שמרגע שמיעת הקידוש ישפך יין לאחד הילדים, הנסיכים יתלכלכו, ו'הסדר' לא יהיה מסודר בדיוק כמו שחשבתם.
- ג: היו עם מוכנות נפשית שבחול המועד נבלה הרבה במטבח... מה לעשות לא רק צה"ל צועד על קיבתו... מי שיש לה ילדים בגיל הבגרות צריכה להיות מוכנה נפשית שהמצות לא משביעות, והילדים יהיו רעבים כל שעתים. אל תגיזו ולא ידענו, לא חשבנו, ראו הוזהרתם...
- ד: מתח העבודה יורד בחג, אך אנו ההורים עדיין במשרה מלאה. הילדים שלנו יצאו לחופשה, אבל לא אנחנו. אם זוכרים זאת לא מתאכזבים בחג.
- ה: נחליט שלוקחים הכול בשמחה. חשיבה חיובית (ב"ה שיש למי לבשל, ב"ה שיש מי שמלכלך...) תעזור לנו לצלוח את החג ואפילו ליהנות.
- ו: המלצה: אחרי החג כשהילדים יהיו במסגרת, מצאו סידור לילדים לשעות אחרי הצהריים וצאו לחופשה בת יומיים, זה מגיע לכם.

בברכת חג כשר ושמח, שמועות ובשורות טובות, שלכם שושנה.

סיפור לשבת

ההצלה הגדולה

היה זה בשלהי קיץ תרס"ה בירושלים. בפתח ביתו של הראשון-לציון, בן התשעים ושתים, רבי יעקב-שאול אלישר, הופיע פקיד הדאר הטרקי. הושיט לשמשו של הרב, ר' אהרן סוסתיאל, מבדק בהול והסתלק פלעמת שפא. המבדק נשלח מפולין. אותה שעה שעה בפתח מבית מזכירו האישי של הראשון לציון, ר' חיים-מייכל מיכלין. ר' חיים-נטל את המבדק מיד השמש, ובמבט חטוף הבין שמדבר בנושא דחוף ביותר. המבדק הפנה אל הראשון-לציון והיה חתום על ידי רבה של העיר נובומינסק שפולין. וכך נכתב בו: "אני רבה של נובומינסק. בשם כל הקהלה היהודית מבקש את מעלתו בקשה דחופה, כי בצרה גדולה אנחנו. לפני חדשים מספר נרצח בעירנו "נאציאלניק", (אחד מפקידי המלכות). בעדות שקר שנגבתה בבית-המשפט העירוני שני האחים לבית הורביץ, כי חמשה נוצרים הם שרצחוהו. האחים עשו זאת מפני שנאתם לנאשמים, אך בכך העמידו בסכנת פוגרום נורא את כל יהודי העיר, כי כל הגויים זועמים עתה על היהודים שהעלילו על נוצרים. האחים הורביץ נמצאים כעת בירושלים, ואבקש את מעלתו לחיב אותם לשוב בהם מעדותם ולהודות בשקר. לאחר מכן יואיל לטלגרף בהזרה ובמהירות לכאן, כי אז יתכן שתוסר הסכנה מעל ראשינו. דמי המשלוח חזרה כבר שלמו על ידינו".

הרב האזין לתכן המבדק, ונענע בראשו. הוא הרבה בשקט כמה רגעים ואחר פקד על מזכירו למלא שתי משימות: ראשית, לאתר את האחים הורביץ ולחקרם. בן הורה לו להזמין את כל חכמי העדה הספרדית שבעיר להתעצות דחופה, שתערך בו בערב בביתו. עד מהרה אתר ר' חיים-מייכל את בני משפחת הורביץ. ואמנם, גרסתם אשרה את מחציתו הראשונה של המבדק. אך באותה מדה ממש סתרו את מחציתו השנייה ועמדו בתקף רב על אמתות עדותם.

שעה ארצה נמשכה התעצות הרבנים בביתו של הרב. כל אותה עת ישב הרב על פסאו, מכנס בתוך עצמו, מהרהר ושותק. מצד אחד, נראה כי אמת בפי האחים הורביץ. מצד שני, עמדו דבריו הנחרצים של רב העיר נובומינסק כי עדות שקר העידו, וכי בכך העמידו בסכנה גדולה את כל אחיהם. לפתע פאלו נעור הרב ממחשבותיו. עיניו אורו ונכר היה כי דבר מרעיש בפיו. קולו היה חלוש, אך הכל נשתתקו ודבריו נשמעו היטב: "רבותי, דומני כי הנחני אלקים בדרך אמת. דעתי היא, כי לא הרב של נובומינסק שלח את המבדק, אלא הנאשמים הנוצרים בכבודם ובעצמם". כל היושבים פערו פיהם בתדהמה והוסיפו להאזין לדברי הרב: "כמה עבדות עוררו את חשדי. ראשית, עצם העבדה כי השלטונות נאותו להעביר מבדק של הרב היהודי הקורא לעדים לשוב בהם מעדותם. שנית, רגיל אני לקבל מבדקים מאת רבנים בגולה, אך מבדק בארץ כזה ובפרוט כזה מעולם לא קבלתי. והעקר, נאמנת עלי התרשמותו של ר' חיים מייכל כי אמת בפי הנאשמים". איש מן הנוכחים לא הסתיר את התפעלותו מכוון החשיבה הבלתי צפוי של הרב הנשיש. לאחר שהתפזרו החכמים, הורה הרב למזכירו ללכת לרב העיר האשכנזי, רבי שמואל סלט, ולשאל גם את פיו.

המזכיר ספר לרבי שמואל את כל הפרשה. "ומה אומר על כך ידידי הראשון לציון?", השיב רבי שמואל בשאלה. "הוא אומר כי אשאל לדעת כבודו וכי הוא יכריע", נענה ר' חיים-מייכל. רבי שמואל הרבה שעה קלה ואחר השיב נחרצות: "לדעתי, כל המבדק מזויף מראשיתו ועד סופו. נראה שהנאשמים ששלחוהו כסף רב להם, שלולא כן, איך הרשו לעצמם לשגר מבדק כזה ארץ ועוד לשלם מראש את דמי המבדק החוזר? דומני, שכבה של נובומינסק, אינו יודע כלל על דבר המבדק ששלח כביכול". ר' חיים-מייכל נדהם. אותה רוח אלקית פעמה במחם של שני הרבנים. ואמנם, בעבר ימים מעטים נודע כי צדקו הרבנים בהשערתם. וכך נכתב בעתון "הצפירה", שהופיע בורשה: "הודות לפקחותם של רבני ירושלים, לא הצליחו שונאינו להפילנו ברשת שבקשו לטמן לנו באמצעות זיוף טלגרמות. אלקמל נהגו הרבנים כפי שנהגו, כי אז לא היה גבול לפרעות שהיו פורעים בנו על 'עדות השקר' המפלילה שמסרו האחים לבית הורביץ, על רוצחיו של נאציאלניק"...